

هزینه عاریه

نظر بماده ۶۴۶ قانون مدنی ایران هزینه لازم برای انتفاع از مال عاریه بر عهده مستعیر است و هزینه نگاهداری آن تابع عرف و عادت است مگر اینکه شرط خاصی شده باشد قانون فرانسه نیز هزینه انتفاع را به عهده مستعیر دانسته

واضحه می نماید:

هرگاه در اثنای مدت برای حفظ عین معاره هزینه فوق العاده لازم شود و برای مستعیر کسب تکلیف از معیر مقدور نباشد مصارف ضروری را معیر باید بپردازد .
وحدت

تاریخچه تکامل قضائی

ولگردی در قانون کیفری فرانسه

بدانند منبع قامت معین میگذرد قانونگذار فرافسه مقررات خاصی برای ولگردی اطفال قائل نشده بود و دادگاهها عملاً در این مورد نیز مفاد مواد ۶۶ و ۶۹ قانون کیفر همگانی را در باره آنها اعمال میکردند یعنی اگر مسلم بود که طفل تماماً عامداً با داشتن ادراک و تمیز Avec discernement ولگرد شده او را زندانی میکردند و اگر ثابت نبود و دادرس یقین داشت که بدون ادراک و تمیز مبادرت بولگردی کرده Sans discernement بزندانیش نمیفرستاد با قوام و در صورت نداشتن باشخاص غیر یا بنگاههای تربیتی می سپرد مدتها این وضع ادامه داشت دادگاهها از لحاظ نبودن بنگاههای تربیتی و کمیاب بودن اشخاصی که هم خود را مصروف نگاهداری اطفال نمایند و بالاخره برای پیش بینی از خطرات و مفاسدی که اقامت اطفال در زندان ایجاد میکرد کلیه صغار ولگرد را تبرئه میکردند و استدلال میکردند که طبق مفاد ماده استنادیه شرط اصلی توجه اتهام نداشتن مسکن و مأوای مخصوص است و صغار منزل اقوامشان اقامتگاه قانونی آنهاست و بنابراین تعریف دارای مسکن و مأوای هستند و نمیشود آنها را ولگرد خطاب کرد هیئت عمومی دیوان کشور در ۲۱ مارس ۱۸۲۳ این استدلال را مخالف روح و مفاد قانون دانسته باشکستن آراء صادره از دادگاه شهرستان

پیش گفتیم که ولگردی در قانون کیفری فرانسه بزه بشمار رفته و پس از اثبات اتهام بموجب دادنامه ولگردی زندانی میشد امروزه قانونگذار فرانسه در تحت تأثیر عقاید علما و متخصصین حقوق جزا و پیشرفت عقیده طرفداران آموزش و پرورش - و ترقی و رشد اجتماعی فرانسویان برای ولگردان دیگر کیفر قائل نشده مقررات پیشین را صریحاً ملغی کرده درمان خاصی برای مداوای مبتلایان باین درد تجویز نموده است که بنا بر آمار و گزارشات شهربانی و شهرداری ها بسیار مفید و مؤثر واقع شده ما بطور مختصر قوانین مصوب راجع بولگردی علت تکامل و تغییر آنها و جهات پیدایش تصویبنامه هیئت وزیران را در اینجا شرح خواهیم داد.

در قانون کیفر همگانی فرانسه مصوب ۱۸۱۰ سه ماده زیرین در خصوص ولگردی موجود بوده است:

ماده ۲۶۹ ولگردی بزه بشمار میرود.

ماده ۲۷۰ ولگرد کسی است که مسکن و مأوای مخصوص یا بوسیله معاش معلوم یا شغل یا حرفه بمعینی نداشته باشد.

ماده ۲۷۱ ولگردان از سه تا شش ماه زندانی خواهند شد و پس از اتمام کیفر دولت برای آنها هر قدر که لازم

که صرف داشتن اطاق یا خانه اجاره بوسیله عمل نامشروع مثبت برائت نیست و هر صغیر که منزل پدر و مادرش را متجاوز از یکماه ترك کرده باشد باوجود داشتن مسکن و مأوا و لگردد است این رأی را دیوان کشور باوجودیکه ظاهراً مخالف نص صریح قانون صادر شده بود استوار کرد و مدتی در نتیجه این رویه قضائی از ولگردی و بدکاری صغار جلوگیری شد.

ولی بااینهمه کار باین زودبیا انجام نپذیرفت و منککات دیگری در عمل ایجاد شد.

بعضی از صغار برای خود پدر و مادر یا پدر خوانده مادر خوانده درست میکردند و پیش آنهازندگانی کرده خود را بعموم بدین سمت معرفی مینمودند و یا اینکه بدون آنکه خانه پدر و مادر حقیقی خود را ترك کنند از ضعف نفس یا عدم لیاقت یا انحطاط اخلاقی آنان استفاده کرده مرتکب فحشاء میشدند و به بهداشت خود در جامعه زیان وارد میساختند روزنامه نویسیها - جامعه شناسان - داسراها - پیرامون این موضوع انتشاراتی دادند و معایب و مفاسد وضع و نقص قانون را گوشزد عموم نمودند قانون ۲۴ مارس ۱۹۲۱ این مشکل را نیز حل کرده و ماده زیرین را بماده ۲۷۱ قانون کفر همگانی اضافه نمود.

« صغاری که بدون عذر موجه خانه اقوام یا قیم یا وصی یا جاهائی که در آنجا سپرده شده و موظف بماندن بوده اند ترك کنند یا در اطاقهای اجاره ای بدون داشتن عایدی و شغل معین زندگانی نمایند یا عایدی آنها از فحشاء و سایر مشاغل ممنوعه بدست آید و لگردد محسوب شده طبق مقررات قانونی تعقیب میشوند» باوضع ماده بالا مشکلاتی که در عمل پیش میآید همه مرتفع گردید تنها استثنائی که قانونگذار قائل گردیده است يك طبقه اطفالی بودند که دچار پدر و مادر بد - بیکار - نوشابه خوار بوده دائماً در شکنجه و عذاب روحی و جسمی زندگانی میکردند و بهمین جهت خانه پدری را رها کرده با دست مزد خود جداگانه زندگی میکردند با ذکر جمله

و استان رأی داد که مأمورین تعقیب بزهکاران میتوانند اطفال را با وجود داشتن پدر و مادر بعنوان ولگردی تعقیب کنند قانون ۱۱ آوریل ۱۹۰۸ راجع به فحشاء صغار Loi de 11 avril sur la prostitution des mineurs اشکالات دیگری تولید نمود و برخلاف نظر قانونگذار عوض آنکه از فحشاء صغار جلوگیری کند عده از صغار را بطور غیر مستقیم باین عمل واداشت و وسیله سوء استفاده بدهکاران گردید بدین توضیح :

اداره شهربانی طبق آئین نامه مصوب پروانه رسمی معروفه بودن را بدخترانی که هیچجده سال تمام یا بیشتر داشتند میداد و آنها را موظف میکرد که هر هفته معاینه پزشکی بشوند عده زیادی از دختران که باین سن نرسیده بودند ظاهراً خود را باین سمت معرفی نمیکردند ولی باطناً از فحشاء و بدکاری اعاشه میکردند چون در خفا مرتکب مناهمی میشدند و تجاهر و تظاهر نمیکردند هیچکس یابی آنها نمیشد و مأمورین شهربانی هم عملاً آنها را تعقیب نمیکردند و چون همه در همه وقت دارای اقامتگاه معین و عایدی و درآمد قابل ملاحظه بودند اداره آگاهی و سایر مأمورین شهربانی نمیتوانستند آنها را بعنوان ولگرد نیز تعقیب کنند.

در اولین اقدام پولی را که از بدکاری بدست آورده بودند ارائه میدادند و خانه ابراهیم را برای همین منظور اجاره کرده بودند بعنوان اقامتگاه معرفی میکردند و مأمورین کشف و تعقیب را مستأصل میکردند عده زیادی از صغار ولگردد که بعنوان ولگردی مورد تعقیب واقع میشدند و نمیتوانسته از راه مشروع زندگانی خود را تأمین نمایند باین خیال افتادند که از راه بد سرمایه پیدا کنند و خود را از شر تعقیب برهانند و علاوه ولگردان که کمتر از ۱۸ سال داشتند علاوه بر ولگردی خواهی نخواهی بدکاری را پیشه خود قرار دادند و بقول معروف دفع فاسد بافسد نمودند دادگاه کیفری پاریس برای جلوگیری از این سوء استفاده عده اطفال ولگردد که از سیاه کاری دارای درآمد و مسکن و مأوا بودند به بزه ولگردی محکوم کرد و رأی داد

یکجا بخوابد و هر ساعت بیک نقطه برود هر دقیقه وضع خود را تغییر بدهد بگیرند و بکیفر برسانند ران در زمینه اصلاحات پیشنهادی خود چندین طرح قانونی بدولت پیشنهاد کرد و یکی از آنها مورد قبول عامه روزنامه نویسان و حقوق دانان بود. وقتی که مجلس بدوات طبق قانون ۸ ژوئن ۱۹۳۵ اختیار مطلق داد هر گونه تصمیمی که لازم و مقتضی و مؤثر برای جلوگیری از تنزل قیمت فرانک و تثبیت آن میدانند بوسیله تصویب نامه صادر کنند هیئت وزیران بنا بر پیشنهاد وزیر دادگستری در جزو سایر تصویب نامه ها در ۱۳۰ اکتبر ۱۹۳۵ تصویب نامه راجع بولگردان صادر نمود که چون هشتمین تصویب نامه صادر شده بود بتصویب نامه هیئت وزیران شماره ۸ یا بتصویب نامه رلن معروف است پس از درج در مجله رسمی وزارت دادگستری بعضی از استادان دانشکده اصولاً صدور تصویب نامه را مخالف قانون اساسی Anticonstitutionnel و مخالف قانون illégal میدانستند و استدلال میکردند که جلوگیری از ولگردی هیچ رابطه ای با جلوگیری از تنزل فرانک ندارد؛ باصطلاح معروف آسمان در ریمان است و تصویب نامه مخالف قانون صادر شده قابل استناد نیست - لازم بگفتن نیست که استدلالشان مورد توجه واقع نشده و امروز تصویب نامه هیئت وزیران صورت قانونی داشته و اجرا گردیده است.

ما در ضمن مقاله بعد عین تصویب نامه صادره را

ترجمه کرده پیرامون آن گفتگو خواهیم کرد.

دکتر احمد هومن

«عذر موجه» برای اینکه تر و خشک یکسان در آتش سوخته باشند مقنن این یک طبقه را متمایز ساخته آنها وسیله قانونی میداد که بکمک آن خود را از تعقیب کیفری معاف کنند و عملاً بمحض آنکه ثابت میکردند و صحت ادعای آنها بشبوت میرسید معاف میشدند.

۱۴ سال باین وضع گذشت در این مدت بسیاری از

علمای حقوق استادان دانشگاه جامعه شناسان، روزنامه نویسان صریحاً یا بطور غیر مستقیم نظر قانونگذار و قانون ۱۹۲۱ را انتقاد میکردند و زبانهای که از اجرای آن بجامعه وارد میامد گوشزد میکردند کسیکه بیشتر از همه در این راه زحمت کنید و پیشقدمی کرد و مقالات جامع و مقنع در این زمینه نوشت قانون نامه برده را در سخن رانیهای همگانی مخالف منطق و استدلال تعبیر کرد و منافی آرادی و بالنتیجه مخالف قانون اساسی فرانسه جلوه داد یکی از وکلای مجلس فرانسه موسوم به «لوئی رلن» Louis Rollin بود که تصویب نامه هیئت وزیران مصوب ۳۰ اکتبر ۱۹۳۵ با اسم او معروف شده است.

لوئی رلن میگفت و مینوشت که نباستی ولگردان را مانند دزدان و کلاه برداران بزندان فرستاد و برایشان سبیل کیفری درست کرد باید راه حل اساسی پیدا کرد و جلوی زبانهای وارد بجامعه از طرف ولگردان را صحیحاً گرفت؛ منطقی نیست کسی که صد فرانک پول با خود دارد آزاد گذارند و آنکه دوسه فرانک بیشتر ندارد زندانی کنند مخالف ذوق سلیم است که آزادی رفت و آمد و معاشرت و گفتگو و مسافرت را اعلام کنند و جلوی کسیکه میخواهد هر شب در